

Nätverket Hälsa och Demokrati samt Nätverket Uppdrag Hälsa

Verksamhetsberättelse 2017

Två nätverk en kärna - förtroendevalda och tjänstepersoner i landsting och regioner

Blekinge - Dalarna - Gävleborg - Halland - Jämtland -
Norrbotten - Skåne - Stockholm - Sörmland - Värmland - Västerbotten -
Västernorrland - Västmanland - Västra Götaland - Örebro - Östergötland

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse 2017	1
Ordförande har ordet	3
Om Nätverken	4
Nätverkens vision	4
Nätverkens strategiska områden	4
Nätverksaktiviteter 2017.....	5
Temaseminarier	5
Nätverksgruppträff Nätverket Hälsa och Demokrati	7
Nätverkskonferensen 2018	8
Nätverkets utbildningar	8
Stöd till medlemmar	8
Samverkan med Sveriges Kommuner och landsting (SKL).....	8
Deltagande vid konferenser och utvecklingsarbete	8
www.natverken.se och Nätverkens nyhetsbrev	9
Tack till våra samarbetspartners	9
Nätverksgrupp - Nätverket Hälsa och Demokrati	9
Nätverksgrupp - Uppdrag Hälsa	10
Koordinatorfunktionen och administrativt stöd.....	10

Ordförande har ordet

Flera gånger under året har det dykt upp tecken på utmaningar för demokratin i omvärlden, både den nära och den som finns lite längre bort. Demokrati får inte tas för given - den behöver erövrats varje dag. Nätverken behövs mer än någonsin. De är en unik mötesplats i Sverige för förtroendevalda och tjänstepersoner som gillar att vara i befolkningens tjänst för att tillgodose behoven av hälso- och sjukvård. Och det är ett privilegium att få summera nätverksåret 2017.

Infallsvinklarna på nätverkens kärnvärden är nästan obegränsade. På temaseminarier och nätverksmöten har det lyssnats, samtalats, undersökts och problematiserats kring innehållet i den ”den gyllene zonen” som årets första inspiratör Hanna Broberg, chefsstrateg på Akademikerförbundet SSR, uttryckte det. Vi lever i tider av hög förändringstakt, en ökande ojämlikhet och stora utmaningar för det offentliga hälso- och sjukvårdsåtagandet som vi känner det idag, för att bara nämna några.

Den gyllene zonen är en tilltalande metafor för den arena som nätverken vill erbjuda. En arena för möten mellan förtroendevalda och tjänstepersoner med ansvar för befolkningens hälsa och hälso- och sjukvård. Detta ansvar delas med kommunerna och det har blivit alltmer angeläget för nätverken att närma sig kommunerna. Under 2017 har som ett första steg, nätverken på olika sätt tagit del av SKL:s arbete *Strategi för hälsa* som fokuserar på metoder och process för samverkan inom hälso- och sjukvård, socialtjänst samt vård och omsorg. Ambitionen är att under 2018 fortsätta bredda kontaktytorna med ökande kommunala inslag på gruppmöten och seminarier.

I möten mellan människor kan en ny berättelse byggas om kommunikation och dialog, om förståelse och tillit för demokratiskt styrd hälso- och sjukvård. Genom att delta i våra aktiviteter sprids kunskap om komplexiteten i hälso- och sjukvårdens ledning och styrning, erfarenheter delas som kan användas för att utveckla vården. Inte minst viktigt - vi får ny energi att förändra på hemmaplan. Hanna Broberg som nämndes ovan var den första i en lång rad av namnkunniga och inspirerande föreläsare. I verksamhetsberättelsen kan du ta del av årets samtliga infallsvinklar. På nätverkens hemsida hittar du utförliga minnesanteckningar och presentationer.

Tack till alla som medverkat i nätverken olika aktiviteter 2017. Ett särskilt tack går till nätverkens koordinatörer Sofie Edberg och Staffan Carlsson som föredömligt planerat, lett och dokumenterat alla möten och hållit samman nätverkens verksamhet. Den utbildningsinsats för tjänstepersoner med strategiska uppdrag som inleddes förra året har fortsatt. Motsvarande utbildning för förtroendevalda hade inte riktigt samma söktryck, men nätverken återkommer med erbjudandet våren 2019!

Ett varmt tack också till våra arbetsutskott. Det har varit en förmån att få vara ordförande i en omgivning av så inspirerande och kunniga personer.

Ulrika Jörgensen
ordförande Nätverk Demokrati och Hälsa

Åsa Löfvenberg
ordförande Nätverk Uppdrag Hälsa

Om Nätverken

Nätverken Hälsa och Demokrati samt Uppdrag Hälsa är nätverk för förtroendevalda och tjänstepersoner som arbetar med styrnings-, lednings- och uppföljningsfrågor inom hälso- och sjukvården ur ett befolknings- och behovsperspektiv.

Nätverken utgår ifrån en demokratiskt styrd hälso- och sjukvård med fokus på befolkningens behov för att bidra till en bättre och mer jämlik hälsa.

De två nätverken utvecklar och driver var och en sina specifika frågor men samverkar med varandra så att roller och ansvar tydliggörs. Nätverken ska ses som syskonnätverk med en kärna i befolknings- och behovsperspektiv.

Den grundläggande uppgiften är att stödja kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan medlemmarna genom att skapa goda kontakter och bra mötesplatser. Nätverket för förtroendevalda är ett partipolitiskt obundet nätverk som vänder sig till valda i landsting och regioner.

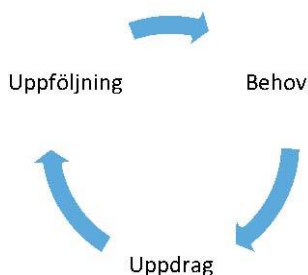
Nätverken är öppna för landsting och regioner som vill bidra till en utveckling i enlighet med Nätverkens syfte och mål. Nätverkens arbete riktar sig främst till fullmäktige, styrelse/nämnd/motsvarande samt tjänstemannaledning.

Nätverkens vision

Öka kunskapen hos förtroendevalda och tjänstepersoner om ledning och styrning ur ett behovs- och befolkningsperspektiv för en bättre och mer jämlik hälsa.

Nätverkens strategiska områden

Nätverken utgår från tre strategiska områden i sitt arbete för att nå visionen. Dessa är:

Utifrån de strategiska områdena och med hänsyn till förtroendevaldas och tjänstepersoners olika roller genomförs aktiviteter enskilt och gemensamt. Nätverken bidrar till att utveckla och sprida kunskap om ledning och styrning med utgångspunkt i behovs- och befolkningsperspektivet. Vilket innefattar alltifrån kartläggning av hälsa och behovsanalyser, hållbara system för uppdragsstyrning, formulering av uppdrag med politiska prioriteringar, uppföljning av befolkningens hälsa, god vård, uppdrag och mål.

Nätverksaktiviteter 2017

Nätverken har under året genomfört traditionella aktiviteter så som nätverksgrupper och temaseminarier. Året har även innefattat ett gemensamt internat under hösten 2017.

Nätverkens utbildningsverksamhet har fortsatt under året och tid och energi har även avsatts till planeringsarbetet för Nätverkskonferensen 2018 i Karlstad ”Modet att ta sig an befolkningens behov i ett komplext välfärdssamhälle”.

Utöver detta har nätverken genomfört aktiviteter för enskilda medlemmar för att bidra med kunskap och inspiration.

Nätverken deltar även i ett par utvecklingsarbeten med SKL, till exempel i plattformen för jämlik vård.

Temaseminarier

Februari

"Politik är en segdragen process. Det ligger i demokratins natur att frågor ska ta tid, stötas och blötas". Ett framgångsrikt samarbete vilar på tydlighet, att göra varandra bra och inte lita på slumpen, det vill säga att vara överens om spelreglerna. Med detta som indata så bygger man tillit – både mellan organisatoriska delar och mellan organisationer. Tillit beskriver Hanna Broberg, chefsstrateg på Akademikerförbundet SSR, som ett förhållningssätt som ställer höga krav på det personliga ledarskapet.

Som en fortsättning på tidigare pass i december får vi ett inspel från Västra Götaland som genomför ett arbete med personcentrerat arbetssätt och menar att detta är vägen till en patientdriven vård. Ambitionen är att uppnå ett partnerskap mellan patienter/närstående och professionella vårdgivare. Arbetet är inte bara en ”ny modell” utan ett etiskt förhållningssätt, att gå från att ”behandla patienter” till att ”möta människor”. Medverkar och berättar om arbetet i Västra Götaland gör Annette Ternstedt, ledamot i norra hälso- och sjukvårdsnämnden, och Sylvia Määttä, avdelningschef för systemutveckling och strategi.

Utifrån förutsättningar och utmaningar i dagens samhälle krävs ett dagens ledarskap, ett ledarskap som också kan ta oss in i framtiden, konstaterar Pär Ericsson, kommundirektör i Eskilstuna. Pär pratar om förflyttningen i organisationers kultur, ledarskap och medarbetarskap.

Mars

Anne Bylund, projektledare för SKL:s arbete Strategi för hälsa, gästade oss och berättade om utmaningar och möjligheter som nu identifieras och diskuteras i arbetet hon leder.

I arbetet Strategi för hälsa genomförs under året länsvisa workshoppar med medverkan av både förtroendevalda och chefer i kommuner och landsting.

Under rubriken Ledningsfilosofi i offentliga organisationer medverkade Fil dr Päivi Rietsola från Borås högskola.

Med utgångspunkt i begreppet svenskt management så fick vi ta del av hennes forskningsresultat kring det traditionella svenska sättet att styra och leda. Enligt dessa så kan man utvärdera att vi är på väg från en mätningkultur till en tillitskultur.

Organisationskulturers betydelse för ökat genomslag av nya lednings- och styrmodeller ska inte underskattas.

Juni

Vi får här en föredragning om den uppdragsutbildning, med rubriken Att leda samverkan, som ges vid Uppsala Universitet. Innehållet fokuserar på de krav som ställs på en framgångsrik samverkan och som kräver att vi utvecklar en särskild kompetens för ett framgångsrikt samverkansarbete. Alexander Hellquist, internationellt center för hållbart lärande vid Uppsala Universitet medverkar.

Josefin Ahlström, avdelningschef i Region Halland, berättar om framtagandet och innehållet Hälsa- och sjukvårdsstrategi 2017-2025 som Region Halland nu arbetar med att genomföra.

Peter Graf, vd för TioHundra AB beskriver hur man samlat verksamheter från kommun och landsting under samma tak för att skapa en komplett vård- och omsorgskedja i Norrtälje.

September - internat

Att våga förändring och att se framtidens lösningar med hjälp av tillit och skapande är viktigt för att bättre möta de utmaningar vi står inför. Att ta samverkan till nya höjder ställer krav på att vi funderar över vad tillit är för mig och i relation till andra. Efter en interaktiv föreläsning av representanter från Tillitsverket fick deltagarna fundera i den så kallade tillitsstjärnans fem aspekter vilket väckte både funderingar och manade till eftertanke.

Tobias Nilsson, ledningsstrateg vid koncernstaben i Västra Götaland medverkar och berättar om omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götaland. Viktiga steg för att lyckas, förutom den kraftfulla politiska ambitionen, är ett tydligt ledarskap, att visa på helheten, krav på kulturförändring, förståelse och delaktighet och allas mod och vilja att förändra samt uthållighet. En framgångsfaktor är att kommunicera patientnyttan.

Professor Anders Lidström, Umeå Universitet ger oss en historisk och framåtblickande bild av de utmaningar som funnits och kan komma att finnas för förtroendevalda.

Dagarna innehöll också ett antal inspel av nätverkare samt en diskussion om behovet av en nationell samordning av behovskartläggningar.

Oktober

Vad väntar runt hörnet vad gäller ny och digital teknik och vilka utmaningar ställs då hälso- och sjukvården inför. Ralph Harlid, planeringsdirektör i Blekinge, berättar från ett studiebesök i Nederländerna. En slutsats är att det kommer att ställa krav på att vi inte gör på samma sätt som nu fast digitalt, utan kommer att kräva att helt omvärdera vår världsbild. Ralph framhåller att det också är tydligt att tekniken är till för att leverera en annan slags service, mer kunskap och erfarenhet och inte i första hand för att minska kostnaderna.

Barn och ungas och deras hälsa är ett ständigt återkommande tema i Nätverkens olika aktiviteter. Under innevarande mandatperiod har Sveriges Kommuner och Landsting haft en programberedning för barns och ungas hälsa. Beredningen har nu lämnat sin slutrapport – Helhetsperspektivet på barns och ungas hälsa, tvärssektoriella politiska arenor.

Ing-Marie Wieselgren som varit expert i beredningen redovisar, tillsammans med en politisk representant i beredningen, Maria Nyman-Stjärnskog, vad beredningen kommit fram till.

I juni 2016 tillsatte regeringen en statlig utredning – Tillitsdelegationen – som bland annat ska bedriva försöksverksamheter och föreslå nya styrmodeller för offentlig sektor. Tillitsdelegationen, som leds av Laura Hartman, är en del av Tillitsreformen. Om Tillitsreformen står att läsa på regeringens hemsida ” syftar till att utveckla formerna för den statliga styrningen genom att balansera behovet av kontroll med förtroende för medarbetarnas verksamhetsnära kunskap och erfarenhet. Reformen är ett led i regeringens arbete för att skapa effektiva offentliga verksamheter samt större nytta för medborgarna”.

Med oss under detta pass är Tillitsdelegationens huvudsekreterare Anna Lexelius.

December

Årets sista två nätverksdagar inleds av SKL:s direktör Vesna Jovic som beskriver de viktigaste fokus- och framtidsfrågorna.

Från Västernorrlands läns landsting ger Ingeborg Viksten, förtroendevald och Hanna Vahlund, tjänsteperson, en bild av nuläget i sitt landsting.

Åsa Ljungvall från Vårdanalys berättar om slutsatserna i rapporten ”Löftesfri garanti” som bland annat innehåller efterfrågan på ett mer långsiktigt fokus på en utvecklad strategisk styrning, dialog och uppföljning i landstingens tillgänglighetsarbete.

Dagen avslutas med års- respektive ägarmöte

Dag två börjar med en genomgång och diskussion kring SKL:s programberedning för styrning av offentligt finansierad verksamhet där man i slutrapporten lyfter fram fyra fokusområden. Märnit Melbi, sekreterare i beredningen medverkar.

Från Socialstyrelsen har vi besök av Sara Johansson. Även här så var utgångspunkterna att få ta del av och diskutera Socialstyrelsens viktigaste fokus- och framtidsfrågor.

Dagarna avslutas med en inspirerande föreläsning av Hans Abrahamsson, freds- och utvecklingsforskare. Här får vi veta om politiskt ledarskap, social hållbarhet och medborgardialog och hur vi kan knyta an till Agenda 2030.

Nätverksgruppträff Nätverket Hälsa och Demokrati

April

Helena Linde, förbundsjurist på SKL, medverkade och berättade pedagogiskt och intressant om det slutbetänkande för ”En kommunallag för framtiden” (SOU 2015:24).

Helen Andersson, utvecklingsstrateg i Landstinget Blekinge, berättar om arbetet med Framtidens Hälso- och sjukvård – ett strategiskt arbete som syftar till att möta de utmaningar och möjligheter som de kommande åren för med sig.

Avslutningsvis beskriver Roger Molin, analytiker på SKL, hur de demografiska utmaningarna förutsätter stora effektiviseringar i kommuner och landsting och om digitaliseringen kan vara lösningen.

Nätverkskonferensen 2018

Under året har tid och energi lagts ner på planeringsarbete för Nätverkskonferens 2018 i Karlstad ”Modet att ta sig an befolkningens behov i ett komplext välfärdssamhälle”.

Konferensen 31 januari-1 februari 2018 är nätverkens 13:e nationella konferens.

Planeringsarbetet har gått bra och vi ser fram emot en innehållsrik och givande konferens i början av det nya året. Ett stort tack ska riktas till värdlandstinget Värmland och berörda medarbetare som möjliggjort konferensen och bidragit på ett storartat sätt i planeringsarbetet. Sveriges Kommuner och landsting är också medarrangör.

Nätverkets utbildningar

Under 2016 så genomfördes ett flertal grundutbildningar som under våren 2017 resulterade i ännu en uppföljningsdag. Den handlade om behovskartläggningsarbete, där representant från Östergötland än en gång var oss behjälplig med sin erfarenhet och kompetens. Dagen genomfördes den 8 juni.

Vi har också, efter beställning av Hälsa och Demokratis arbetsutskott, under två tillfällen under året, erbjudit en två-dagars utbildning i befolknings- och behovsperspektivet till förtroendevalda. Dessvärre har intresset varit så lågt att utbildningarna inte genomförts

Stöd till medlemmar

En del av nätverkets verksamhet innefattar att ge stöd till medlemmar på hemmaplan. Detta kan ske på olika sätt och genom olika företrädare, både genom medverkan och besök av ordförande eller Au-medlem för något av nätverken eller av koordinator. Ibland sker det genom en kombination av dessa representanter. Det kan även ske genom andra typer av kontakter som via mail eller telefon. Under året har ett antal sådana här aktiviteter genomförts, till exempel genom besök och medverkan av koordinator vid utvecklingsdag i Blekinge.

Som ett stöd till medlemmarna finns även mycket material att hämta på vår hemsida i form av rapporter och annan dokumentation, www.natverken.se.

Samverkan med Sveriges Kommuner och landsting (SKL)

Nätverken har under året, genom kordinatorer, haft regelbundna avstämnings- och samverkansmöten med representanter för SKL. I början av året medverkade också koordinator vid SKL:s nätverk för folkhälsochefer.

SKL är också en part i arbetet med Nätverkskonferensen och medverkar i styrgruppen för nätverkskonferensen 2018.

Nätverken har möjlighet att disponera lokaler på SKL.

Deltagande vid konferenser och utvecklingsarbete

Under året har Nätverken på olika sätt och genom olika representanter deltagit och medverkat vid seminarier, konferenser och utvecklingsarbeten. Som exempel kan nämnas Bortom IT, HFS:s nationella konferens, Mötesplats social hållbarhet, Livsplats Sverige, Leda in i Framtiden, Leda i teknisk förändring och Samverkan och Tillit.

Nätverkens två ordförande samt en av koordinatörerna deltog också i Prioriteringscentrums nationella konferens i oktober – både med utställningsbord och deltagande i panel.

www.natverken.se och Nätverkens nyhetsbrev

www.natverken.se är en samlingsplats för underlag och dokument från hela Sverige kopplat till Nätverkens kärnvärden. Aktiviteten bland medlemmarna när det gäller att dela dokument via hemsidan kunde varit större under året.

Nyhetsbrevet har drygt 550 prenumeranter och bygger på aktuell information från våra aktiviteter och möten och vad som kan vara intressant hos våra medlemmar och samverkanspartners. Hittills under 2017 har fyra nyhetsbrev distribuerats och ytterligare ett planeras innan årets slut.

Nätverken använder även, om än fortfarande i blygsam omfattning, Face-Book för att sprida information och aktiviteter.

Tack till våra samarbetspartners

Nätverkens synsätt och arbetsområden är organisationsövergripande. Erfarenheter visar att det finns vinster för medborgarna om befolknings- och behovsperspektivet är en gemensam bas för samverkan mellan landsting, kommuner och andra aktörer.

Nätverket försöker samverka med och ta del av information från flera nationella organisationer – vilket känns både nödvändigt och berikande och till vilka Nätverken vill skicka ett varmt tack för aktiv, engagerad och utvecklande samverkan.

Nätverksgrupp - Nätverket Hälsa och Demokrati

Nätverksgruppen är Nätverkets arbetsforum. Medlemmarnas representanter inklusive kontaktuppgifter återfinns på hemsidan: [Nätverksgrupp NHD](#). Gruppens uppgift är att arbeta med Nätverkets frågor och att stödja aktiviteter i hemlandstingen/ regionerna.

Arbetsutskott

Arbetsutskottet är Nätverkets beredande organ och initierar och driver frågor av principiell natur. I arbetsuppgifterna ingår att verkställa nätverksgruppens beslut, bereda frågor till nätverksgruppen, löpande följa upp beslutad verksamhet samt att företräda Nätverket i olika sammanhang. Arbetsutskottet har träffats 19 januari och 17 augusti tillsammans med Nätverket Uppdrag Hälsas arbetsutskott. Till det har även telefonmöte genomförts den 18 maj och 16 november.

Arbetsutskottet har under 2017 utgjorts av:

Ulrika Jörgensen, ordförande, Halland
Torbjörn Holmqvist, vice ordförande, Östergötland
Harriet Hedlund, Västerbotten
Ingeborg Wiksten, Västernorrland
Lars Åke Carlsson, Västra Götaland
Maria Stjärnskog Nyman, Skåne
Ninos Maraha, Stockholm

Valberedning

Valberedningens ledamöter är Ewa Back, Västernorrland och Ulrik Hammar, Västra Götaland.

Nätverksgrupp - Uppdrag Hälsa

Nätverksgruppen är Nätverkets arbetsforum. Medlemmarnas representanter inklusive kontaktuppgifter återfinns på hemsidan: [Nätverksgrupp NUH](#). Gruppens uppgift är att arbeta praktiskt med Nätverkets frågor och att stödja aktiviteter hemlandstingen.

Arbetsutskott

Arbetsutskottet är Nätverkets beredande organ och initierar och driver frågor av principiell natur. I arbetsuppgifterna ingår att verkställa nätverksgruppens beslut, bereda frågor till nätverksgruppen, löpande följa upp beslutad verksamhet samt att företräda Nätverket i olika sammanhang. Arbetsutskottet har träffats 19 januari och 17 augusti tillsammans med Nätverket Uppdrag Hälsas arbetsutskott. Till det har även telefonmöte genomförts den 11 maj och 9 november.

Arbetsutskottet har under 2017 utgjorts av:

Åsa Löfvenberg, Värmland, ordförande

Ralph Harlid, Blekinge

Anna Ekholm, Sörmland

Gunilla Benner-Forsberg, Stockholm

Henning Sand, Östergötland

Jesper Stenberg, Skåne

Katrin Boström, Örebro

Valberedning

Valberedningens ledamöter är Eva Hellström, Stockholm och Christina Ståhl, Skåne

Koordinatorfunktionen och administrativt stöd

Koordinatören samordnar det löpande arbetet och har i uppgift att stödja, utveckla och samordna Nätverkens beslutade aktivitetsområde, sköta Nätverkens löpande ekonomi, vara samordnande mellan Nätverket Hälsa och Demokrati samt Uppdrag Hälsa och på olika sätt stödja och vara bollplank till medlemmarna.

Under 2017 har koordinatorfunktionen bemannats enligt:

Sofie Edberg, 80 % 170101 - 170531 och 40 % 170901 - 171231

Staffan Carlsson 100 % 170101–170930 och 50 % 171001–171231

Patrik Birgersson, Region Halland har ansvarat för den praktiska hanteringen av ekonomin på 15 %.

Stockholm 7 december 2017

Ulrika Jörgensen

Ordförande Nätverk Demokrati och Hälsa

Åsa Löfvenberg

Ordförande Nätverk Uppdrag Hälsa